

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025-2027 ja talousarvio vuodelle 2025

Yhtymähallitus 10.09.2024 § 144
294/02.02.00/2024

Valmistelija

Hallinto- ja talousjohtaja Paula Paananen

Kuntalain (§ 110) mukaan valtuuston on hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ja sen hyväksymisen yhteydessä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnittelu perustuu kolmelle vuodelle tehtävään toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Hallintosäännön (§ 12) mukaan yhtymähallituksen tehtävänä on valmistella ja esitellä yhtymävaltuuston päätettäväksi kuntayhtymän talousarvio ja taloussuunnitelma.

Lähtökohtana talousarvion ja taloussuunnitelman laatimiselle on rahoitettava opiskelijavuosimäärä ja sen pohjalta arvio tulokertymästä. Käyttötaloussosassa asetetaan kuntayhtymän varsinaisen toiminnan tavoitteet sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Koulutuskuntayhtymän tuloista noin 90 % tulee valtionosuusrahoituksena. Orpon hallitus on juuri päättänyt kohdistaa yli 120 miljoonan euron rahoitusleikkaukset ammatilliseen koulutukseen. Leikkaus kohdistetaan erityisesti aikuiskoulutukseen. Tämä tarkoittaa yli 11 000 opiskelijaa vähemmän. Tämän lisäksi määrärahoja leikataan kuntien norminpurkuohjelman perusteella 4 miljoonaa.

Leikkaus ollaan toteuttamassa rahoitettavien opiskelijavuosien leikkauksena, joka merkitsee kuntayhtymälle rahoituksen vähentymistä noin 110–150 opiskelijavuoden verran. Tämä on noin 1– 1,5 miljoonaa euroa. Rahoitusvähennys kohdistetaan opiskelijoihin, joilla on jo aiempi toisen asteen tai korkea-asteen koulutus. Tarkemmat tiedot rahoitusvähennyksen kohdistumisesta eri koulutuksen järjestäjille selviävät syksyn aikana. Rahoittavien opiskelijavuosien vähennys tarkoittaa koulutuksen vähentämistä noin 250 opiskelijavuoden verran, sillä kuntayhtymä on ylittänyt rahoituksen perusteena olleen opiskelijavuosimäärän noin 100–150 opiskelijavuodella.

Vuoden 2026 alusta ammattillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä on muuttumassa merkittävästi siten, että perusrahoituksen osuus vähenee ja opiskelijoiden työllistymisen painoarvo rahoitusperusteissa nousee. Tämän muutoksen vaikutukset koulutuksenjärjestäjien rahoitukseen selviävät myöhemmin.

Koulutuksen järjestäjät ovat saaneet strategiarahoitusta toimintansa kehittämiseen ja uudistamiseen koulutuspoliittisten tavoitteiden mukaisesti. Koulutuskuntayhtymä on viime vuosina saanut tätä rahoitusta vuosittain noin 200 000 euroa. Vuodelle 2025 strategiarahoituksen määrä laskee valtakunnallisesti 15 miljoonasta eurosta 3 miljoonaan euroon.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (Jotpa) on koulutuksen ja osaamisen uusi toimija, jonka tavoitteena on edistää työikäisen väestön osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Jotpa rahoittaa osaamispalveluiden toteuttamista hankinnoilla ja valtionavustuksilla.

Kuntayhtymä on saanut jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen myöntämää valtionavusta vuosina 2023 ja 2024 hoiva-avustajien koulutukseen 660 950 euroa tavoitteena kouluttaa 90 henkilöä hoiva-avustajaksi vuoden 2025 loppuun mennessä. Lisäksi on saatu 764 00 euroa 100 henkilön kouluttamiseksi tuulivoima-alan osaajiksi maaliskuun 2025 loppuun mennessä. Syksyn 2024 aikana avautuu puhtaan siirtymän avustushakuja mm. teolliseen puurakentamiseen, maa- ja vesirakentamiseen sekä vesi- ja jätehuoltoon. Lisäksi avautuu ylimääräinen haku hoiva-avustajakoulutukseen. Koulutuskuntayhtymä pyrkii saamaan rahoitusta mahdollisimman monesta jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoitushausta.

Kuntayhtymällä on monia merkittäviä EAKR-, ESR+- ja JTF-rahoitteisia yhteistyöhankkeita, joilla on toteutettu sekä koulutusalojen tarvitsemia investointeja että koulutusalojen osaamisen ja toiminnan kehittämistä. Tällä hetkellä nämä liittyvät erityisesti tekniikan aloilla uusiutuvan energian koulutusinfrastruktuuriin, uusiutuvan energian koulutuspolkuihin, bioenergian tuotantoon sekä yrittäjyyden ja ulkomaalaisten työllistymisen edistämiseen. Lisäksi on yhteisölliseen opiskeluhooltoon ja vuorovaikutteiseen opintojen ohjaustyöhön liittyviä hankkeita. Myös kansainvälisen opiskelija- ja opettajavaihdossa on useita hankkeita.

Hankerahoituksella on ollut mahdollista uudistaa oppimisympäristöjä ja kehittää opetusta. Lisäksi on mahdollistettu sekä henkilöstölle että opiskelijoille hankkeisiin osallistumalla oman osaamisen kehittäminen ja uuden kokeilu.

Koulutuskuntayhtymän menoista on 65 % henkilöstökuluja. Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan henkilöstökulut olivat noin 20,7 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 talousarviossa henkilöstökuluihin on budjetoitu 21,8 miljoonaa. Toisen merkittävän kuluerän muodostavat kiinteistökustannukset. Vuosittaiset kiinteistökustannukset ovat vajaat seitsemän miljoonaa euroa. Kuntayhtymän kiinteistöistä suurin osa on teknisen käyttöikänsä päässä. Kiinteistöt on rakennettu aikana, jolloin opiskelu tapahtui kokonaan oppilaitoksilla ja opiskelijamäärät olivat nykyistä isommat. Kiinteistöstrategiassa on kuvattu kuntayhtymän kiinteistöjen nykytila ja toimintasuunnitelma.

Ennen kiinteistöstrategian mukaisten investointien aloittamista, on välttämätöntä tehdä päätökset eri toimipisteissä toteutettavasta koulutustarjonnasta. Koulutuskeskus JEDUssa tarjotaan samoja koulutusaloja useammalla paikkakunnalla. Haasteen aiheuttaa pienet koulutusalat, joissa vetovoima ja hakijamäärä on pieni. Tämä lisää kustannuksia huomattavasti, kun tarvitaan useita samanlaisia kalliita oppimisympäristöjä ja opetusresurssit on varattava useammalle paikkakunnalle. Laadukkaan opetuksen turvaamiseksi on tarpeen keskittää pienten alojen koulutuksia. Kiinteistöinvestointeja toteutettaessa on huomioitava alueen väestökehitys, oppivelvollisten määrän huomattava väheneminen muutaman vuoden kuluttua, nykyistä laajempi työpaikalla tapahtuvan oppimisen määrä sekä valtionosuusrahoituksen kehitys, jotta tarvittavat tilat vastaavat pitemmän aikavälin tarpeita ja rakentaminen ei vaaranna kuntayhtymän talouden tasapainoa.

Henkilöstö- ja kiinteistökustannusten lisäksi muiden kustannusten nousu on merkittävää. Ammatillisen koulutuksen toimintaympäristön muuttuessa kuntayhtymän on reagoitava muutoksiin. Laadukkaan ammatillisen koulutuksen ylläpitäminen vaatii rohkeita ja harkittuja muutoksia sekä sopeutumista tuleviin rahoitus- ja väestökehityshaasteisiin.

Rahoitusleikkaukset ja kustannustason merkittävän nousu on johtanut siihen, että osa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä on käynnistänyt säästö- ja sopeuttamistoimia. Yhtymähallituksen ja -valtuuston käsittelyyn tuotavilla pienten koulutusalojen keskittämällä ja toimialakohtaiseen johtamismalliin siirtymisellä uskotaan saavutettavan toiminnan yhtenäistämisen lisäksi myös kustannussäästöjä.

Henkilöstösuunnitelman tekeminen edellyttää ratkaisuja eri paikkakunnalla järjestettävästä perustutkintokoulutuksesta. Kuntayhtymän palveluksesta on lähivuosina jäämässä eläkkeelle useita henkilöitä ja myös määräaikaisia työ- ja virkasuhteita on useita. Joidenkin koulutusalojen osalta henkilöstömäärän sopeuttaminen vastaamaan opiskelijamäärien kehitystä voi edellyttää sopeuttamistoimia.

Suurien rahoitusleikkausten ja -muutosten sekä uusien rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämisen osalta kuntayhtymän tulojen arviointi on hyvin haastavaa. Henkilöstö- ja kiinteistömenojen määrä on riippuvainen eri paikkakunnilla järjestettävästä perustutkintokoulutuksesta. Näiden ratkaisujen jälkeen talousarvion laadintaa voidaan jatkaa tehtyjen päätösten pohjalta.

Asiantuntijana kuullaan hallinto- ja talousjohtajan lisäksi Koulutuskeskus JEDUn rehtori Tuija Huovista.

Esittelijä	Kuntayhtymän johtaja Matti Väänänen
Päätösehdotus	Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 toimintasuunnitelman laatimiseksi yhtymähallitus käy lähetekeskustelun.
Päätös	<p>Yhtymähallituksen kokous jatkui klo 12.10. Puheenjohtaja suoritti nimenhuudon, jossa paikalla oli seitsemän yhtymähallituksen jäsentä. Kokouksesta olivat poistuneet Marjut Suviaro ja Esa Jussila.</p> <p>Yhtymähallitus kävi vuoden 2025 talousarviota ja vuosien 2026–2027 toimintasuunnitelmaa koskevan lähetekeskustelun.</p> <p>Asiantuntijoina kuultiin hallinto- ja talousjohtaja Paula Paanasen lisäksi rehtori Tuija Huovista.</p>